

Toespraak van de Voorzitter van de Eerste Kamer, de heer P.R.H.M. van der Linden, bij aanvang van het diner met vertegenwoordigers van de overzeese rijksdelen van het Koninkrijk, op maandag 5 juli 2010 in de Noenzaal van de Eerste Kamer.

Excellenties, dames en heren,

Het is een bijzonder voorrecht dat wij elkaar hier ontmoeten aan de vooravond van de plenaire vergadering van de Eerste Kamer, die grotendeels is gewijd aan de herziening van de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal biedt u dit feestelijk diner aan om de onderlinge band tussen de volksvertegenwoordigingen en de bestuurlijke vertegenwoordigers te bevestigen en onderstrepen. Ook wil de Eerste Kamer, die als parlementair orgaan betrokken is bij de totstandkoming van rijkswetgeving binnen het Koninkrijk, haar waardering tot uitdrukking brengen voor het vele voorbereidende werk dat over en weer in constructief overleg tot stand is gebracht.

De bijzondere band tussen de Eerste Kamer en de delen van het Koninkrijk in het Caribisch gebied werd in 2008 onderstreept met het bezoek dat mijn voorganger Yvonne Timmerman-Buck, als eerste Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, aan de Nederlandse Antillen en Aruba heeft gebracht. Haar is op alle eilanden een hartelijk welkom ten deel gevallen. U weet dat zij zich persoonlijk zeer heeft ingezet voor een beter begrip tussen de burgers van het Koninkrijk en voor een vernieuwing van de staatkundige betrekkingen.

Als Voorzitter van de Eerste Kamer heb ik het genoeg u hier in deze historische Noenzaal te mogen begroeten, en enkele personen in ons midden wil ik in het bijzonder verwelkomen. In de eerste plaats heet ik welkom de bijzondere gedelegeerden van de Staten van de Nederlandse Antillen, te weten de heer Atacho, Voorzitter van de Staten van de Nederlandse Antillen, mevrouw Jesus-Leito, gedeputeerde van Staatkundige Structuur van Curaçao, en de heer Marlin, gedeputeerde van Staatkundige Structuur van Sint Maarten. Eveneens mag ik in ons midden welkom heten de bijzonder gedelegeerde van de Staten van Aruba, de heer Croes, Voorzitter van de Staten van Aruba. U bent de volksvertegenwoordigers die morgen vanuit de Staten van de Nederlandse Antillen en Aruba in de vergadering van onze Eerste Kamer het woord zult voeren.

Een zeer hartelijk welkom geldt uiteraard mevrouw De Jongh-Elhage, minister-president van de Nederlandse Antillen, en de heer Eman, minister-president van Aruba. Met uw aanwezigheid onderstreept u het belang dat

uw regeringen aan dit wetgevingsproces hechten. Ook heet ik welkom de heer van der Plank, Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen, evenals de heer Abath, Gevolmachtigde Minister van Aruba. Ook de overige delegatieleden van Overzee, in het bijzonder de vertegenwoordigers van de eilandgebieden van Curaçao en Sint Maarten, heet ik van harte welkom in dit gezelschap. Ik zie ook enige oud-premiers en andere oud-bestuurders. Ik weet dat u zich ten nauwste betrokken voelt bij de zaken die wij morgen gaan bespreken.

En niet in de laatste plaats wil ik aan deze tafel begroeten mevrouw Bijleveld-Schouten, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die vanuit haar departementale verantwoordelijkheid de voorbereiding van de reeks wetsvoorstellen nauwgezet ter hand hebben genomen. Helaas kan hier nu niet aanwezig zijn de minister van Justitie, de heer Hirsch Ballin. Deze verdedigt thans hierboven in de plenaire zaal van de Eerste Kamer een wetsvoorstel. Hopelijk heeft hij straks nog gelegenheid u te begroeten.

Bijzondere gelegenheid

Uw aanwezigheid in ons midden markeert een bijzonder moment in de parlementaire verhoudingen binnen het Koninkrijk. Als vertegenwoordigers van de Overzeese Rijksdelen maakt u immers gebruik van een bijzonder recht, dat u toekomt op grond van de rijkswetprocedure uit het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Daarin is vastgelegd dat de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en Aruba evenals de bijzondere gedelegeerden van de Staten van de Nederlandse Antillen en Aruba de bevoegdheid hebben om deel te nemen aan de openbare beraadslagingen in de Eerste Kamer over voorstellen van rijkswetgeving, wanneer deze in uw land gelding krijgen. De laatste maal dat zo'n gelegenheid zich voordeed, was op 16 oktober 2001. Zeldzaam is eveneens dat de minister-presidenten van twee landen binnen het Koninkrijk de Kamer toespreken in het kader van de beraadslagingen.

Complexe operatie

Het betreft morgen een beraadslaging over een bijzonder pakket van wetsvoorstellen, waarin onder meer een wijziging van ons Koninkrijksstatuut wordt geregeld. Ook dit type wetswijzigingen is maar zelden aan de orde in de Eerste Kamer. De vergelijking dringt zich op met de grote statuutswijzigingen die ons parlement zijn behandeld in verband met het onafhankelijk worden van Suriname en de landswording van Aruba. Wanneer de Eerste Kamer de wetsvoorstellen morgen zou aanvaarden – maar ik wil gelet op de beraadslagingen die gevoerd moeten worden daar niet op vooruitlopen – zou een volgende stap worden gezet in het proces van vormgeving van de nieuwe verhoudingen binnen het Koninkrijk. Dit nadat op 11 mei 2010 reeds de zogenoemde BES-wetgeving in de Eerste Kamer werd aanvaard.

Alvorens de staatkundige vernieuwing haar beslag kan krijgen, zijn overigens nog diverse belangrijke besluiten aan de orde. Zo moet de Rijkswet wijziging Statuut eerst nog worden goedgekeurd door de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba, conform artikel 55 van het Statuut. Bovendien moet ook de Eerste Kamer zich in september andermaal buigen over een aantal wetsvoorstellen m.b.t. de BES. Tevens staat voor september een toetsingsconferentie gepland. Dit alles maakt duidelijk dat het hier gaat om een complexe herziening van de onderlinge staatkundige en bestuurlijke verhoudingen, met omvangrijke gevolgen voor een reeks wetten en bepalingen.

Wegen naar de toekomst

Bij al onze wetgevende arbeid is het van belang dat wij het doel van de wijziging van het Koninkrijksstatuut niet uit het oog verliezen. Dat is het welzijn van de volkeren van onze landen. Dat is de gezamenlijke missie van onze huidige bestuurders en de volksvertegenwoordigers van de bestaande en – straks - nieuwe landen in ons Koninkrijk. Die opgave schept ook verplichtingen; niet in de laatste plaats een bredere visie dan louter het belang van de afzonderlijke rijksdelen of landsdelen die wij vertegenwoordigen. Het is onze opgave om het belang van hen die wij vertegenwoordigen te dienen, maar dit ook te kunnen overstijgen met het oog op de stabiliteit en welvaart van ons Koninkrijk als geheel. Het een kan niet zonder het ander.

In het verlengde hiervan zullen wij ook onze onderlinge parlementaire betrekkingen opnieuw vorm moeten geven. Dit kan vanuit dezelfde gezindheid van wederzijds respect en een open oog voor de verschillen tussen onze landen en het maatwerk dat daarbij soms gewenst is. De verbondenheid binnen ons Koninkrijk heeft een lange geschiedenis. Sinds 1954 stoeien de verhoudingen tussen de landen op het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Evenals Nederland, hebben de delen van het koninkrijk in het Caribisch gebied decennia gekend van economische en sociale vooruitgang, van toegenomen welvaart en welzijn.

Vandaag past het onze betrokkenheid op elkaar te bezien vanuit het perspectief van de toekomst. Laten wij het unieke van onze lotsverbondenheid in de 21ste eeuw onderstrepen. Wij leven in een tijdperk van globalisering, een tijd waarin de machtsverhoudingen in de wereld snel verschuiven. Nederland en de zes eilanden in het Caribisch gebied kennen een bijzonder staatkundig verband. Ons Koninkrijk verbindt Europa en het grote continent van Zuid-Amerika. Over en weer geeft dat unieke economische, sociale en culturele mogelijkheden. Onze band biedt kansen en mogelijkheden. Laten wij daar het oog op richten. Ik spreek de hoop uit dat de debatten die wij morgen voeren, een waardevolle bijdrage leveren in het

proces van vernieuwing van onze betrekkingen. Het gaat - ik zeg het nogmaals - om het welzijn van onze bevolkingen. Daarop breng ik met u allen graag een toast uit.